

Маршалов Євгеній Сергійович,
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Борисенко Тетяна Василівна,
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ

Організація у системі органів Національної поліції підрозділів ювенальної превенції наразі розглядається як важливий етап формування національної системи ювенальної юстиції, проте має багато проблем і потребує усебічного наукового аналізу.

До вступу у силу Закону України «Про Національну поліцію» спеціальним підрозділом, що реалізував повноваження правоохоронних органів у сфері ювенальної юстиції, була кримінальна міліція у справах дітей (далі – КМСД), яка функціонально належала до кримінального блоку, пізніше – до міліції громадської безпеки. В ході реформування КМСД було переформатовано у відділи (сектори) ювенальної превенції з підпорядкуванням їх управлінням (відділам) превенції. Відповідно до наказу Голови Національної поліції України від 17 липня 2017 року у складі Департаменту превентивної діяльності створено Управління ювенальної превенції, а згодом, у 2018 році набула чинності відомча Інструкція з організації роботи цих підрозділів поліції [1, с. 119].

Аналіз положень Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України свідчить, що цей документ основними повноваженнями підрозділів ювенальної визначає:

1) планування та здійснення профілактичних заходів в дитячому середовищі для запобігання небажаним явищам серед дітей;

2) контроль за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства про заборону продажу алкоголю, слабоалкогольних напоїв, тютюнових виробів неповнолітнім, дотримання обмежень щодо перебування дітей на ніч у розважальних закладах та закладах харчування;

3) вживання заходів для запобігання та припинення будь-яких протиправних дій щодо дітей;

4) притягнення до адміністративної відповідальності дітей віком від 16 до 18 років, які вчинили адміністративні правопорушення, а також батьків або осіб, які їх замінюють, які не виконали згідно із законодавством обов'язки щодо забезпечення житлових умов, навчання та утримання неповнолітніх;

5) участь у профілактичних заходах щодо попередження дитячої бездоглядності та правопорушень серед неповнолітніх [2].

Крім того, підрозділами ювенальної превенції надається допомога в межах повноважень щодо ведення обліку дітей відповідно до положень постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей та учнів шкільного віку» від 13.09.2017 № 684.

Підрозділи ювенальної превенції в межах покладених на них повноважень також здійснюють і профілактичну роботу. Зокрема, проводять профілактичні та виховні бесіди безпосередньо з дітьми, їхніми батьками, законними представниками та членами їх сімей метою яких є усунення причин та умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних або кримінальних правопорушень.

Свої функції підрозділи ювенальної превенції здійснюють у тісній взаємодії зі Службою в справах дітей та іншими органами, що опікуються дітьми. Наприклад, в разі необхідності, Служби у справах дітей залучають працівників підрозділів ювенальної превенції до відвідин дітей з труднощами в житті за місцем їх проживання для ознайомлення з умовами в яких такі діти мешкають. В свою чергу підрозділи ювенальної превенції інформують Службу у справах дітей та відповідні органи місцевого самоврядування про батьків та інших законних представників, які не виконують своїх обов'язків щодо виховання дітей, жорстоко поводяться з дітьми чи вчиняють домашнє насильство щодо дітей.

Якщо порівняти завдання підрозділів ювенальної превенції із завданнями, які раніше поклалися на КМСД, то можна пересвідчитись, що основним напрямком діяльності перших наразі визначено саме профілактичну роботу. Так, на підрозділи ювенальної превенції не покладаються завдання, що їх раніше виконувала КМСД. Такі, як наприклад, розкриття кримінальних правопорушень, учинених дітьми; організація та здійснення заходів індивідуальної профілактики з дітьми, що вчинили адміністративні та кримінальні правопорушення, або тих, що були засуджені до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі чи звільненими зі спеціальних виховних установ, тощо [3, с. 83].

Однак, в 2020 році концепція щодо превентивної спрямованість діяльності підрозділів ювенальної

превенції, про що було наголошено в Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України в редакції 2017 року була змінена. Внаслідок внесення змін до Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України поряд з виконання превентивних повноважень на підрозділи ювенальної превенції тепер покладено виконання кримінально-процесуальної функції.

Підсумувавши вищевказане, варто зазначити, що робота щодо забезпечення прав та свобод дитини завжди була одним із пріоритетних напрямків. Оскільки діти відносяться до найбільш незахищеної категорії людей. Саме тому процес реформування підрозділів ювенальної превенції, що діють у структурі Національної поліції України є таким тривалим. Не зважаючи, на те що реформа підрозділів ювенальної превенції ще не закінчена, вже можна констатувати певні позитивні тенденції адміністративно-правового регулювання зазначеного процесу.

Серед таких позитивних тенденцій, можна виокремити, наступні: 1) при визначенні статусу та завдань підрозділів ювенальної превенції враховуються вимоги міжнародних договорів та актів в галузі забезпечення прав дитини та стандартів поліцейської діяльності; 2) розроблено основоположні нормативні засади організації і діяльності підрозділів ювенальної превенції; 3) майже повне переформатування характеру роботи підрозділів ювенальної превенції та перенесення акцентів в їх роботі.

1. Пісоцька К. О. Нормативно-правове забезпечення діяльності підрозділів ювенальної превенції. Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 1 (30), 2020. С.117-121.

2. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.

3. Дручек О. М. Ювенальна превенція в системі Національної поліції України: проблеми реформування. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. № 2. С. 81-84.

Миронюк Роман Вікторович
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичного наук, професор

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Введення воєнного стану в Україні ставить нові виклики перед Україною, які за 30-річну історію існування сучасної незалежної України виникають вперше і зумовлюють застосування критичних (не властивих нормальному розвитку держави) норм, реалізація яких може через обмеження певних прав громадян забезпечити належну обороноздатність країни, створити можливості для відсічі збройної агресії та забезпечити конституційні права громадян, зокрема в тому числі на захист їх права власності [1]. Починаючи з 2014 року з моменту порушення територіальної цілісності України шляхом збройного вторгнення росії і до сьогодні значний тягар ліквідації наслідків такої агресії лягає на волонтерські організації, які починаючи від організації збору та надання гуманітарної допомоги постраждалим до допомоги військовим засобами захисту, продуктами харчування, медикаментами забезпечують свій ефективний спротив збройній агресії. Саме за участі волонтерських організацій було подолано поствоєнну кризу 2014 року.

В той же час слід зауважити, що для належного забезпечення діяльності волонтерських організацій вони мають мати чітко визначене законодавче поле діяльності, їх діяльність має здійснюватися на принципах безкорисності, публічності, законності; має виключатись здійснення господарської діяльності під прикриттям волонтерства та мають бути інші запобіжники та гарантії їх діяльності. У зв'язку з цим нижче доцільно здійснити аналіз адміністративно-правового статусу волонтерських організацій в Україні та виокремити особливості його реалізації в умовах воєнного стану.

Зважаючи на ризики шахрайства у цій сфері, волонтерську діяльність не оминуло правове регулювання. Так, 19 листопада 2011 року прийнято Закон України «Про волонтерську діяльність» [2]. Відповідно до ст.1 цього закону, волонтерська діяльність – добровільна соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги (безоплатних робіт та послуг).

Перелік напрямів волонтерської діяльності передбачений частиною 3 статті 1 цього закону та